

Arhiv družboslovnih podatkov
Fakulteta za družbene vede
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana
Tel: 01/5808-277
arhiv.podatkov@fdv.uni-lj.si

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za družbene vede*

Psihološka podpora za spodbujanje duševnega zdravja in dobrega počutja med mladimi oskrbovalci v Evropi (Me-We), 2021

**Hlebec, Valentina; Bolko, Irena; Magnusson, Lennart; Brolin,
Rosita; Becker, Saul; Lewis, Feylyn; Morgan, Vicky; Leu, Agnes;
Alder, Elena; Phelps, Daniel; De Boer, Alice; Hoefman, Renske;
Bouwman, Tamara; de Jong, Nynke; Santini, Sara; Socci, Marco;
D'Amen, Barbara; Boccaletti, Licia; Hanson, Elizabeth**

ADP - IDNo: MEWE21

Izdajatelj: **Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov**, 2024

URL: <https://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/mewe21>

E-pošta za kontakt: arhiv.podatkov@fdv.uni-lj.si

Opis raziskave

Osnovne informacije o raziskavi

ADP - IDNo:

MEWE21

DOI:

https://doi.org/10.17898/ADP_MEWE21_V1

Glavni avtor(ji):

Hlebec, Valentina, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Bolko, Irena, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Magnusson, Lennart, Linnéuniversitetet = Univerza Linnaeus, Nationellt kompetenscentrum anhöriga = Švedski center za kompetence za družinsko oskrbo

Brolin, Rosita, Linnéuniversitetet = Univerza Linnaeus, Nationellt kompetenscentrum anhöriga = Švedski center za kompetence za družinsko oskrbo

Becker, Saul, University of Sussex = Univerza v Sussexu

Lewis, Feylyn, University of Sussex = Univerza v Sussexu

Morgan, Vicky, Carers Trust

Leu, Agnes, Careum Hochschule Gesundheit = Careum šola zdravja, Kalaidos Fachhochschule Schweiz = Univerza uporabnih znanosti Kalaidos

Alder, Elena, Careum Hochschule Gesundheit = Careum šola zdravja, Kalaidos Fachhochschule Schweiz = Univerza uporabnih znanosti Kalaidos

Phelps, Daniel, Careum Hochschule Gesundheit = Careum šola zdravja, Kalaidos Fachhochschule Schweiz = Univerza uporabnih znanosti Kalaidos

De Boer, Alice, Sociaal en Cultureel Planbureau = Nizozemski inštitut za družbene raziskave

Hoefman, Renske, Vilans

Bouwman, Tamara, Vilans

de Jong, Nynke, Vilans

Santini, Sara, Istituto Nazionale di Riposo e Cura per Anziani = Nacionalni inštitut za zdravje in znanost za staranje

Socci, Marco, Istituto Nazionale di Riposo e Cura per Anziani = Nacionalni inštitut za zdravje in znanost za staranje

D'Amen, Barbara, Istituto Nazionale di Riposo e Cura per Anziani = Nacionalni inštitut za zdravje in znanost za staranje

Boccaletti, Licia, Anziani E Non Solo

Hanson, Elizabeth, Linnéuniversitetet = Univerza Linnaeus, Nationellt kompetenscentrum anhöriga = Švedski center za kompetence za družinsko oskrbo

Izdelava:

UL FDV - Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

LNU - Linnéuniversitetet = Univerza Linnaeus

Datum izdelave:

2021

Kraj izdelave:

Ljubljana, Kalmar

Uporaba računalniškega programa za izdelavo podatkov:

SPSS

Finančna podpora:

EU - Evropska unija

Številka projekta:

EU 754702

Izdajatelj:

UL ADP - Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov - None

Od: 2024-09

Izročil:

UL FDV - Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Datum: 2024-04-03

Oblika citiranja:

Hlebec, V., Bolko, I., Magnusson, L., Brolin, R., Becker, S., Lewis, F., Morgan, V., Leu, A., Alder, E., Phelps, D., De Boer, A., Hoefman, R., Bouwman, T., de Jong, N., Santini, S., Socci, M., D'Amen, B., Boccaletti, L. in Hanson, E. (2024). Psihološka podpora za spodbujanje duševnega zdravja in dobrega počutja med mladimi oskrbovalci v Evropi (Me-We), 2021 [Podatkovna datoteka]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov. ADP - IDNo: MEWE21. https://doi.org/10.17898/ADP_MEWE21_V1

Vsebina raziskave

Ključne besede ADP:

zdravje, skrb za zdravje, duševno zdravje, dejavniki vpliva na zdravje, problemi mladih, mladostniki, medicinska oskrba, preventivni ukrepi, intervencija, dobro počutje, zdravstveno stanje, negovalne aktivnosti, spodbujanje dobrega počutja pri mladostnikih, mladi oskrbovalci, preventivni program primarne intervencije, psihološka prožnost, psihoedukativni model, terapija predanosti in sprejemanja, randomizirana kontrolirana raziskava, preventiva

Ključne besede ELSST:

DUŠEVNO ZDRAVJE, ZDRAVSTVENA OSKRBA, TEŽAVE Z DUŠEVNIM ZDRAVJEM, ZDRAVJE, MLADOSTNIŠTVO, PSIHOLOGIJA MLADOSTNIŠTVA, MLADOSTNIK, PREVENTIVNA MEDICINA, DOBRO POČUTJE, PSIHOLOŠKE RAZISKAVE, PSIHOLOŠKI TEST

Vsebinska področja CESSDA:

ZDRAVSTVO

Mladina

Vsebinsko področja CERIF:

Psihologija

Vsebinska področja ADP:

MLADI OSKRBOVALCI

ŠOLANJE, USPOSABLJANJE, DELOVNE IZKUŠNJE

DUŠEVNO ZDRAVJE

SKRB ZA DRUGE

ZDRAVSTVENO STANJE

DOBRO POČUTJE

DRUŽBENA PODPORA

URADNA PODPORA IN STORITVE

KVALITETA ŽIVLJENJA

DEMOGRAFIJA

Povzetek:

Raziskovalni projekt “ Psihološka podpora za spodbujanje duševnega zdravja in dobrega počutja med mladimi oskrbovalci v Evropi” (ME-WE), ki ga je financirala Evropska unija (H2020; 2018-2021), je bil namenjen razvoju inovativnega intervencijskega programa primarne preventive za mlade oskrbovalce, stare med 15 in 17 let. Program je bil izveden v šestih evropskih državah (Švedska - koordinator, Italija, Slovenija, Švica, Nizozemska in Združeno kraljestvo). Razvit je bil na podlagi teoretičnega okvira modela DNA-V oziroma v slovenskem jeziku ROS-V: raziskovalec (Discoverer), opazovalec (Noticer), svetovalec (Advisor) in vrednote (Values). Model izhaja iz terapije predanosti in sprejemanja (ACT), ki je primerna za delo z mladostniki pri spodbujanju njihovega dobrega počutja. Avtorji so izvedli randomizirano kontrolirano raziskavo s faktorsko zasnovo dveh krat tri ponovljenih meritev. Uporabljena sta bila dva različna načina izvedbe: a) pristop v živo (izveden v Italiji, Sloveniji in Združenem kraljestvu) in b) mešani pristop, ki združuje srečanja v živo in preko spleta s pomočjo spletnega orodja ZOOM in mobilne aplikacije ME-WE, ki je bila sooblikovana s pomočjo mladih oskrbovalcev v začetnih fazah projekta (izveden na Švedskem, v Švici in na Nizozemskem). Zaradi upoštevanja omejitev in previdnostnih ukrepov, uvedenih na ravni posameznih držav zaradi pandemije COVID-19, je bil program intervencije v celoti prenesen v spletno okolje. V samo vsebino programa niso bile uvedene nobene spremembe, zato je izveden intervencijski program v spletni obliki enakovreden različici pred COVID-19. Rezultate se je spremljalo na ravni posameznika. Udeleženci intervencijske in kontrolne skupine (uvrščene na t.i. čakalni seznam) so izpolnjevali vprašalnik na začetku (T0), takoj po zaključku intervencijskega programa oziroma po sedmih tednih v primeru kontrolne skupine (T1) in po 3 mesecih od zaključka intervencijskega programa oziroma predhodnega merjenja (T2). V nadaljevanju so avtorji rezultate zbrane z omenjenimi tremi merjenji tudi analizirali. Po zaključku tretjega merjenja je bila udeležencem kontrolne skupine ponujena možnost vključitve v intervencijski program. Podatkovna datoteka, kakor tudi vsa spremna gradiva so dostopna izključno na zahtevo.

Abstract:

ni podatka

Metodologija**Časovno pokritje:**

oktober, 2019 - februar, 2021

Čas zbiranja podatkov:

oktober, 2019 - februar, 2021

Čas izdelave:

2021

Država:

Slovenija, Italija, Nizozemska, Švedska, Švica, Združeno kraljestvo

Geografsko pokritje:

Slovenija, Italija, Nizozemska, Švedska, Švica, Združeno kraljestvo

Najmanjša geografska enota:

Država

Enota za analizo:

Posameznik

Populacija:

Mladi oskrbovalci, stari med 15 in 17 let. Ti mladi posamezniki prevzemajo naloge oskrbovanja družinskih članov (npr. staršev, sorojencev, starih staršev) oziroma pomembnih drugih oseb (npr. prijateljev, sošolcev, sosedov), ki potrebujejo pomoč, se soočajo s kroničnim telesnimi in/ali duševnimi boleznimi, so gibalno ovirano, slepi/slabovidni,

gluhi/naglušni, imajo težave z odvisnostjo ali težave, povezane s starostjo.

Vrsta podatkov:

Številski

Izključeni:

Izključeni so bili posamezniki, ki niso ustrezali starostnemu kriteriju, ali so bili v času izvajanja programa vključeni v drugo psihoterapevtsko obravnavo, oz. so jemali ali so nameravali začeti jemati zdravila, ki vplivajo na njihovo duševno zdravje in spodbujajo dobro počutje (izključeni so bili tudi tisti, ki so v zadnjih 30 dneh zamenjali zdravila). V program prav tako niso bili vključeni posamezniki, ki se niso mogli sporazumevati v jeziku okolja.

Zbiranje podatkov je opravil:

UL FDV - Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Časovna opredelitev podatkov:

Longitudinalno

Pogostost zbiranja podatkov:

Drugo

Podatki so bili zbrani trikrat: na začetku intervencijskega programa, ob zaključku (po sedmih tednih) in tri mesece po zaključku programa.

Tip vzorca:

Neverjetnostno

Vzorčenje in nabor udeležencev so izvajale partnerske organizacije v sodelujočih državah. Potekalo je v šolah in dijaških domovih (v Sloveniji, na Švedskem in v Švici) oziroma na izbranih geografskih območjih, kjer so poleg šol sodelovali tudi z drugimi deležniki, predvsem iz zdravstvenega in socialnega sektorja, vključno z nevladnimi organizacijami (v Italiji, na Nizozemskem in v Združenem kraljestvu). Uporabljene so bile različne metode rekrutacije, vključno s predstavitvami raziskovalnega projekta v šolah, dijaških domovih in mladinskih centrih, napotitvami preko zdravstvenih delavcev, socialnih delavcev in učiteljev, uporabo promocijskega materiala, kot so letaki in plakati ter sporočili in kratkimi posnetki na družbenih omrežjih in v medijih. Člani raziskovalne skupine so nato v vsaki državi izvedli kratek osebni ali telefonski presejalni intervju, da bi ocenili primernost potencialnih udeležencev za vključitev v program. Po izbruhu pandemije COVID-19 se je vzorčenje v vseh šestih sodelujočih državah izvajalo izključno na daljavo, presejalni vstopni razgovori pa so bili opravljeni po telefonu ali z uporabo videokonferenčnih aplikacij (npr. Zoom, Microsoft Teams). Skupine mladih oskrbovalcev, ki so obiskovale isto šolo oziroma so živele na istem geografskem območju (tj. soseska ali območje s pošto številko) so bile naključno dodeljene bodisi intervencijski bodisi kontrolni skupini. Randomizacijo je izvedel član raziskovalne skupine, ki ni bil vključen niti pri rekrutaciji niti pri izvajanju intervencijskega programa, s pomočjo spletnega generatorja števil. Podrobnosti v spremnih publikacijah.

Način zbiranja podatkov:

Vprašalnik za samoizpolnjevanje: papirnat

Vprašalnik za samoizpolnjevanje: spletni

Uporabljeni inštrument:

Strukturiran vprašalnik

Vprašalnik je zajemal tudi odprta vprašanja, ki pa niso zajeta v podatkovni datoteki.

Opis zbiranja podatkov:

Podatke se je zbiralo na treh časovnih točkah, na začetku, pred začetkom intervencijskega programa (T0), takoj po zaključku programa oziroma v primeru kontrolne skupine sedem tednov po prvem merjenju (T1) in tri mesece po zaključku intervencijskega programa oziroma po drugem merjenju (T2). Podatki so bili zbrani z uporabo vprašalnika, ki je bil na voljo v spletni in v papirni različici. Vsi udeleženci so od izvajalcev intervencijskega programa prejeli spletno

povezavo (1ka) in osebno kodo, ki so jo vpisali na začetku ob vstopu v spletno anketo. Udeleženci so si kodo zapomnili, listek pa v zaprti kuverti z dodanim svojim imenom oddali izvajalcu programa. Ta je kuverte predal, članu raziskovalne skupine, ki je edini imel dostop do povezave med kodami in imeni. Če je udeleženec kodo pozabil oziroma jo izgubil, je to sporočil izvajalcu programa, ki je udeleženca povezal s članom raziskovalne skupine. Izvajalci delavnic tako niso poznali kod udeležencev, član raziskovalne skupine pa ni poznal udeležencev. Osebno kodo so udeleženci vpisali ob vsakem izpolnjevanju vprašalnika, kar je omogočilo povezljivost podatkov iz posameznih merjenj. Če so udeleženci izpolnili različico ankete na papirju, jo je član raziskovalne skupine pozneje vnesel v spletno orodje 1ka. Povezavo med kodo in imenom se je trajno uničilo takoj pa zaključku zadnjega merjenja in združitvi podatkovnih baz.

Ukrep za zmanjševanje manjkajočih podatkov:

V hrambo v ADP je bila predana izvorna podatkovna datoteka z manjkajočimi podatki na nekaterih mestih. Pri izdelavi zaključnega projektnega poročila in članka so bili manjkajoči podatki vstavljeni po metodi največjega verjetja. Za demografske in kategorične spremenljivke niso bile uporabljene metode vstavljanja.

Uteževanje:

Brez uteževanja.

Očiščenje podatkov:

Podatki so očiščeni.

V postopku čiščenja so bili iz podatkovne datoteke odstranjeni podatki oseb, ki so se udeležile manj kot 70% vseh srečanj v sklopu intervencijskega programa.

Stopnja sodelovanja:

Iz vzorca $n=478$ oseb, je na vprašalnik odgovorilo $n=217$ oseb, kar znaša stopnjo odgovora 45,44 %. Sodelovanje je zavrnilo $n=153$ oseb, $n=108$ pa je bilo nekontaktiranih.

Uvrstitev raziskave po pomembnosti:

9 - najvišji rang, primerjalne ali kontinuirane raziskave, pomembne populacije, metodološko ustrezne

Dostop do podatkov

Mesto:

Arhiv družboslovnih podatkov

Velikost zbirke:

1 Podatkovna datoteka.

Skupaj datotek:

1

Omejitve pri uporabi

Podatki se izročajo izključno za izobraževalne in raziskovalne namene. Na voljo so pod mednarodno licenco Creative Commons Priznanje avtorstva + Nekomercialno 4.0. Arhiv izroča podatke uporabnikom samo za namen, ki ga posebej opredelijo, ob zagotovitvi spoštovanja profesionalnih etičnih kodeksov. Uporabnik se posebej zaveže, da bo skrbel za tajnost podatkov in opravljal analize brez poskusov identifikacije posameznika.

Kontakt: Arhiv družboslovnih podatkov

Pri objavah, ki bi sledile na podlagi podatkov, je potrebno polno citirati avtorja in Arhiv.

Vsak uporabnik je dolžan opozoriti na morebitne pomanjkljivosti gradiva.

Uporabnik naj pred uporabo pozorno prebere spremljajočo dokumentacijo in se v primeru nejasnosti obrne na avtorje raziskave ali Arhiv.

Spremna gradiva

Gradiva o izvedbi raziskave

1. Hlebec Valentina et al. (2019). [MEWE21 - ME-WE Intervention Survey \[Vprašalnik\]](#).
2. Hlebec Valentina et al. (2019). [MEWE21 - OBVEŠČENO SOGLASJE K SODELOVANJU V PREVENTIVNEM INTERVENCIJSKEM PROGRAMU IN SPREMLJAJOČI RAZISKAVI \[Ostalo gradivo\]](#).
3. Hlebec Valentina et al. (2019). [MEWE21 - OBVEŠČENO SOGLASJE K SODELOVANJU V RAZISKAVI IN SPREMLJAJOČEM PREVENTIVNEM INTERVENCIJSKEM PROGRAMU \[Ostalo gradivo\]](#).

Rezultati raziskave

Ni gradiv povezanih z rezultati raziskave!

Povezane objave

1. Casu, Giulia et al. (2021). [Promoting Mental Health and Well-Being among Adolescent Young Carers in Europe: A Randomized Controlled Trial Protocol](#).

Opis podatkov

Osnovne informacije o datoteki podatkov

ID datoteke: F1

Naslov podatkovne datoteke: Psychosocial support for promoting mental health and wellbeing among adolescent young carers in Europe (Me-We), 2021 [Podatkovna datoteka]

Avtor podatkovne datoteke: Hlebec, Valentina; Bolko, Irena; Magnusson, Lennart; Brolin, Rosita; Becker, Saul; Lewis, Feylyn; Morgan, Vicky; Leu, Agnes; Alder, Elena; Phelps, Daniel; De Boer, Alice; Hoefman, Renske; Bouwman, Tamara; de Jong, Nynke; Santini, Sara; Socci, Marco; D'Amen, Barbara; Boccaletti, Licia; Hanson, Elizabeth

Format: *.txt - TEKST

število spremenljivk: 1063

število enot: 217

Licenca: ccbync

Verzija: 21. avgust 2024

Dodatna pojasnila:

1) Podatkovna datoteka je bila pod embargom do decembra 2024. = The data file was embargoed until December 2024. 2) Podatkovna datoteka in spremna gradiva so dostopna na zahtevo izključno v varovanem okolju za namen znanstvenega raziskovanja. Za dostop kontaktiraj ADP. = The data file and accompanying materials are available upon request exclusively in a secure environment for the purpose of scientific research. For access contact ADP.

Spremenljivke

Za dostop do podatkov kontaktiraj ADP.